

**Uchwała Nr XXIV/6/2017
Rady Powiatu Wałbrzyskiego
z dnia 20 stycznia 2017 roku**

**w sprawie odrzucenia w całości stanowiska Związku
Nauczycielstwa Polskiego Zarządu Oddziału Powiatowego w Wałbrzychu,
dotyczącego zaopiniowania projektu uchwały Rady Powiatu Wałbrzyskiego
w sprawie zamiaru likwidacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego
w Walimiu oraz szkół wchodzących w jego skład.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 814, z późn. zm.) oraz art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1881), **Rada Powiatu Wałbrzyskiego uchwala, co następuje:**

§ 1

Odrzuca się w całości stanowisko Związku Nauczycielstwa Polskiego Zarządu Oddziału Powiatowego w Wałbrzychu, wyrażające negatywną opinię dotyczącą projektu uchwały Rady Powiatu Wałbrzyskiego w sprawie zamiaru likwidacji Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Walimiu oraz szkół wchodzących w jego skład.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wałbrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Wałbrzyskiego

Józef Piksa

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1881), organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240), ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych, przy czym uprawnienie to nie dotyczy założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego kierują założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa powyżej, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii nie krótszy jednak niż 30 dni. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia. Natomiast w razie odrzucenia w całości lub w części stanowiska reprezentatywnej organizacji związkowej wyrażonego w opinii, właściwy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego informuje o tym związek na piśmie, podając uzasadnienie swego stanowiska. W razie rozbieżności stanowisk związek ten może przedstawić swoją opinię na posiedzeniu właściwej komisji sejmowej, senackiej lub samorządu terytorialnego.

W związku z zamiarem likwidacji z dniem 31.08.2017 r. Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Walimiu wraz ze szkołami funkcjonującymi w jego strukturze, pismem znak OR.0123.3.2016 OR.0123.4.2016 OR.0123.5.2016 z 07.12.2016 r. przesłano Związkowi Nauczycielstwa Polskiego Zarządowi Oddziału Powiatowego w Wałbrzychu projekt uchwały Rady Powiatu Wałbrzyskiego w sprawie zamiaru rozwiązania Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Walimiu, przy ul. Nowa Kolonia 9 – zwany dalej projektem uchwały – celem zaopiniowania w trybie art. 19 ust. 2 w zw. z art. 19 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych.

Pismem z 19.12.2016 r. ww. organizacja związkowa wyraziła negatywną opinię w przedmiotowej sprawie, wskazując iż „Utrzymanie Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych wraz z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym i Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii daje możliwość regulowania naboru wychowanków do poszczególnych placówek biorąc pod uwagę aktualne zapotrzebowanie na miejsca. Nie jest zatem zasadne likwidowanie MOW a co za tym idzie rozwiązanie Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych. W przypadku Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych nie ma znaczenia dla kierowania wychowanków rozmieszczenie placówek w poszczególnych województwach, ponieważ są to placówki ponadregionalne, a kierowanie do nich odbywa się centralnie za pośrednictwem Ośrodka Rozwoju Edukacji. Ponadto rozwiązanie Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Walimiu i likwidacja Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego niesie ze sobą realne zagrożenie masowego zwalniania pracowników.”

Stanowisko organizacji związkowej przedstawione w ww. piśmie nie znajduje uzasadnienia w stanie prawnym oraz faktycznym i jako takie winno zostać odrzucone.

Jak wskazano w uzasadnieniu projektu uchwały, zgodnie z obowiązującymi przepisami do placówek socjoterapeutycznych przyjmowani są nieletni zagrożeni niedostosowaniem społecznym, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną oraz wniosku rodzica (opiekuna prawnego). Dzięki temu, placówka posiada realną możliwość kształtowania naboru oraz wpływania na liczebność wychowanków w Ośrodku

m.in. poprzez szeroko pojęte działania promocyjne oraz budowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej.

Nabór do placówek resocjalizacyjnych odbywa się natomiast wyłącznie za pośrednictwem Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie. Ośrodek, w stosunku do nieletnich wobec których sądy powszechne orzekły o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, wydaje wskazania placówek, w których nieletni winni zostać umieszczeni. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Walimiu, podobnie jak inne jednostki tego typu, nie posiada zatem jakiegokolwiek wpływu na liczbę wychowanków, która zostanie do niego skierowana.

Biorąc pod uwagę powyższe, argumenty przywołane przez organizację związkową zdają się wzajemnie wykluczać. Związek zawodowy z jednej strony stwierdza, że dalsze funkcjonowanie Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w obecnej strukturze daje możliwość regulowania naboru wychowanków do poszczególnych placówek biorąc pod uwagę aktualne zapotrzebowanie na miejsca, z drugiej natomiast argumentuje, że kierowanie do placówek resocjalizacyjnych ma charakter scentralizowany i odbywa się za pośrednictwem Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Skoro zatem liczba wychowanków w placówce resocjalizacyjnej zależy jest wyłącznie od wskazań wydanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie oraz liczby nieletnich faktycznie doprowadzonych do placówki, nie sposób przyjąć, że organ prowadzący może tę liczbę regulować, tj. podejmować działania zmierzające do wykonania pełnego naboru i wykorzystania wszystkich miejsc w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Poza określeniem liczby miejsc, którymi będzie dysponowała placówka, Powiat Wałbrzyski nie posiada żadnego wpływu na liczebność wychowanków, która z kolei – co również wyjaśniono w uzasadnieniu do projektu uchwały przesłanego związkowi zawodowemu – przekłada się bezpośrednio na uzyskiwaną przez Powiat Wałbrzyski część oświatową subwencji ogólnej. Możliwość wpływania na nabór, czy jak chce organizacja związkowa – regulowania naboru, nie może być rozumiana, jako sam fakt przyjęcia jakiegokolwiek liczby wychowanków wskazanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, przy jednoczesnym niewykorzystaniu pozostałych miejsc, którymi dysponuje placówka, a za utrzymanie których w stanie gotowości, koszty ponosi Powiat Wałbrzyski.

Wpływ na kształtowanie naboru oznacza możliwość prowadzenia realnych działań zachęcających młodych ludzi oraz ich opiekunów prawnych do skorzystania z oferty placówki, czyli działań mających na celu przyjęcie do ośrodka, jak największej liczby wychowanków.

W przypadku placówki resocjalizacyjnej, nieletni oraz ich opiekunowie prawni nie mają żadnego wpływu na wybór placówki. Wychowankowie przebywają w tych jednostkach na podstawie postanowienia sądu, często wbrew własnej woli, stąd też nie sposób mówić o jakichkolwiek działaniach promocyjnych wśród młodych ludzi, czy dobrowolnym wyborze tej, a nie innej placówki. Liczebność wychowanków w placówce resocjalizacyjnej zależy jest wyłącznie od liczby postanowień sądu, orzekających taki środek wychowawczy, liczby ośrodków tego typu w kraju i województwie oraz liczby wskazań wydanych do konkretnej placówki. Na żadne z powyższych nie ma jednak jakiegokolwiek wpływu organ prowadzący placówkę resocjalizacyjną.

Nadto, powołując się na „aktualne zapotrzebowanie na miejsca”, jako podstawę kształtowania naboru do Ośrodków, organizacja związkowa nie wskazuje

na żadne konkretne dane mogące świadczyć o faktycznym istnieniu zapotrzebowaniu na miejsca w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Walimiu. Słuszność powyższego twierdzenia pozostaje zatem nieweryfikowalna na etapie badania zasadności stanowiska organizacji związkowej.

W uzasadnieniu projektu uchwały wskazano natomiast na wnioski płynące z ogólnodostępnych danych opublikowanych w kwietniu 2016 r. przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie. Ww. Ośrodek szacował wówczas, że liczba nieletnich w normie intelektualnej oczekujących na umieszczenie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym będzie w roku szkolnym 2016/2017 niższa, niżeli liczba miejsc którymi dysponują jednostki tego typu, a tym samym nie wszystkie miejsca w placówkach zostaną zagospodarowane. Powyższe przesądza zatem o braku zapotrzebowanie na miejsca, którymi mogłyby dysponować placówka w Walimiu.

Twierdzenie organizacji związkowej, jakoby rozmieszczenie placówek w poszczególnych województwach pozostawało bez znaczenia dla kierowania nieletnich – bowiem są to placówki ponadregionalne, do których kierowanie odbywa się centralnie za pośrednictwem Ośrodka Rozwoju Edukacji – nie koresponduje z treścią uchwały, ani jej uzasadnieniem, jak również nie może stanowić argumentu przemawiającego za zasadnością dalszego prowadzenia placówki w Walimiu. Nie do końca takie stanowisko pokrywa się również ze stanem faktycznym.

W żadnym miejscu uzasadnienia projektu uchwały nie twierdzono, że lokalizacja poszczególnych ośrodków resocjalizacyjnych wpływa na samą procedurę kierowania nieletnich, choć w pewnym zakresie lokalizacja konkretnej placówki ma wpływ na jej ewentualny wybór.

Należy wyjaśnić, że o ile nie wynika to wprost z obowiązujących przepisów prawa, lokalizacja konkretnej placówki, która zostanie wskazana dla nieletniego, nie jest przypadkowa i losowo generowana przez System Kierowania Nieletnich. Analizując lokalizacje młodzieżowych ośrodków wychowawczych, które wskazywane są dla nieletnich zamieszkujących na terenie Powiatu Wałbrzyskiego, zauważalna jest tendencja do wskazywania tym nieletnim placówek resocjalizacyjnych znajdujących się poza Powiatem Wałbrzyskim, jednakże na terenie województwa dolnośląskiego. Podobną prawidłowość można by zaobserwować na terenie całego kraju. Powyższy sposób doboru placówek nie jest przypadkowy.

Z jednej bowiem strony częścią procesu resocjalizacyjnego jest odizolowanie nieletniego od patogennej części środowiska, w którym dotychczas funkcjonował. Placówka wskazana przez Ośrodek Rozwoju Edukacji winna więc znajdować się w znacznej odległości od miejsca zamieszkania nieletniego, w celu utrudnienia mu kontaktu z dotychczasowym środowiskiem i wyeliminowania przypadkowych spotkań, czy też zniechęcenia do ewentualnych ucieczek. Z drugiej jednak strony, za istotny należy uznać kontakt nieletniego z tą częścią środowiska, która pozytywnie wpływa na jego rozwój psychofizyczny. Nadto dzieci i młodzież przebywające w placówkach powracają do miejsc zamieszkania w ramach sądowych przepustek, z tytułu nagrody za prawidłowe sprawowanie, z uwagi na uroczystości rodzinne, święta kościelne, czy państwowe. Również rodzice, opiekunowie prawni oraz bliscy nieletnich, korzystają z możliwości odwiedzin w placówce.

Lokalizacja Ośrodka – a dokładniej wynikające z niej odległość od miejsca zamieszkania przekładająca się na czas niezbędny do przejazdu oraz koszty tego przejazdu – nie może zatem uniemożliwiać odwiedzin, powrotu do domu rodzinnego, czy też możliwości takich znacząco ograniczać. Dlatego też, znaczna część wskazań wydawanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji dla nieletnich zamieszkujących

na terenie Powiatu Wałbrzyskiego dotyczy placówek zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego.

Wbrew stanowisku przedstawionemu przez organizację związkową, należy uznać, że istotne znaczenie dla decyzji o likwidacji placówki ma rozmieszczenie placówek tego typu, a dokładniej ich liczba na terenie województwa dolnośląskiego.

W uzasadnieniu projektu uchwały wskazano – w oparciu o dane Ośrodka Rozwoju Edukacji – że placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich w normie intelektualnej powstało w kraju, a w szczególności m.in. w województwie dolnośląskim znacznie więcej, niżeli wynika to z faktycznego zapotrzebowania na kształcenie nieletnich w jednostkach tego typu, o czym była mowa powyżej. Zwrócono również uwagę, że wg sprawozdawczości systemu informacji oświatowej na dzień 30 września 2015 r., w Polsce funkcjonowało dziewięćdziesiąt siedem młodzieżowych ośrodków wychowawczych, z czego aż trzynaście w województwie dolnośląskim, podczas gdy w województwie lubuskim tylko jeden, opolskim – sześć, a wielkopolskim – siedem takich ośrodków.

Biorąc zatem pod uwagę tendencję do wskazywania nieletnim placówek w głównej mierze zlokalizowanych na terenie województwa, w którym nieletni zamieszkuje, zasadnicze znaczenie dla sprawy na fakt, czy poza placówką walimską na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje pięć, dziesięć, czy też piętnaście placówek tego typu. W naturalny sposób wskazania które mogłyby być kierowane wyłącznie do placówki w Walimiu, gdyby funkcjonowała w województwie jako jedyna, rozdzielane są obecnie również na dwanaście innych placówek tego typu. Tak duża konkurencyjność prowadzi do niewykorzystywania wszystkich miejsc w Ośrodku generując koszty, które pokrywane są z dochodów własnych Powiatu, a nie z subwencji oświatowej. Wyjaśniono w uzasadnieniu do projektu uchwały, że uregulowania w zakresie kierowania młodzieży do placówek socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz liczba placówek tego ostatniego rodzaju na terenie kraju, prowadziły w latach ubiegłych do sytuacji, w której na 30 września danego roku, tj. na dzień sporządzania sprawozdawczości systemu informacji oświatowej, nie wszystkie miejsca w Ośrodkach były wykorzystane. W roku 2014 w przedmiotowej sprawozdawczości wykazano zaledwie dwudziestu ośmiu wychowanków, w roku 2015 – czterdziestu pięciu. Konsekwencją takiego stanu było uzyskiwanie przez Powiat Wałbrzyski części oświatowej subwencji ogólnej w kwocie niższej od tej, która byłaby należna Powiatowi w przypadku dokonania naboru na wszystkie wolne miejsca w placówkach.

Z uwagi na powyższe, w roku szkolnym 2016/2017 odstąpiono od kształcenia nieletnich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, a wszystkie miejsca którymi dysponował Zespół Placówek Resocjalizacyjnych przeznaczono na nabór wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii. W efekcie działań nakierowanych na rozwój i rozbudowę placówki socjoterapeutycznej, Ośrodek dokonał pełnego naboru na rok szkolny 2016/2017 oraz wykazał w sprawozdawczości systemu informacji oświatowej wg stanu na 30 września 2016 r. komplet wychowanków, tj. czterdzieści osiem osób.

W uzasadnieniu do projektu uchwały podkreślono również, że likwidacja Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego oraz szkół wchodzących w jego skład, nie wpłynie niekorzystnie na sytuację pracowników jednostki, w szczególności pracowników pedagogicznych. Likwidacja placówki nie stworzy konieczności wypowiedziania pracownikom stosunków pracy, czy też ograniczania zatrudnienia z uwagi na niemożność przydzielania wymaganej liczby godzin zajęć dydaktycznych i wychowawczych. Pracownicy pedagogiczni Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych

w Walimiu od roku szkolnego 2016/2017 realizują godziny zajęć wyłącznie w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii.

Zwazyć także należy, że nie jest możliwe aby w obecnym stanie faktycznym likwidacja Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Walimiu – poprzedzona z konieczności rozwiązaniem Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Walimiu – prowadziła do redukcji miejsc pracy. Rozwiązanie Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Walimiu oraz likwidacja placówki resocjalizacyjnej, przy jednoczesnym dalszym funkcjonowaniu placówki socjoterapeutycznej, skutkować będzie przejściem części zakładu pracy jakim jest Zespół Placówek Resocjalizacyjnych w Walimiu na innego pracodawcę tj. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Walimiu w trybie art. 23¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 1666). O ile formalnie zmiana ulegnie pracodawca nauczycieli zatrudnionych w Zespole, o tyle zmiana ta nie wywoła żadnych niekorzystnych skutków dla tych pracowników. Po przejściu części zakładu pracy na innego pracodawcę, pracownicy pedagogiczni tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć realizować będą wyłącznie w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii, tak jak ma to miejsce obecnie. Tym samym, za bezzasadne należy uznać również twierdzenie organizacji związkowej, jakoby likwidacja Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Walimiu prowadziła do zwolnień pracowników, a tym bardziej zwolnień masowych.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności zasadnym jest odrzucenie w całości stanowiska Związku Nauczycielstwa Polskiego Zarządu Oddziału Powiatowego w Wałbrzychu, dotyczącego zaopiniowania projektu uchwały Rady Powiatu Wałbrzyskiego w sprawie zamiaru rozwiązania Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Walimiu, przy ul. Nowa Kolonia 9.